הכל ממירין פרק ראשון תמורה י.

תורה אור השלם

1. וְאִם הַמְקַדֵּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: ויקרא כז טו
2. זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיְיָ עַל נִזְרוֹ מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נֶדֶר אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ:
במדבר ו כא
3. כִּי תִכְלֶה לְעַשֵּׂר אֶת כָּל מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעְשֵׂר וְנָתַתָּה לְלֵוִי לָגֵר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וְשָׂבֵעוּ:
דברים כו יב

הגהות הב"ח

(א) גמ' דכתותה קדושה קאי אינו מוסיף חומש נמכתב כ"ל ומיבת אלא נמחק: (ב) רש"י ד"ה מהו מי ממירין וכו' נמי בכל והכי פירושא מפרש: (ג) ד"ה ס"ל דמקדיש וכו' וקרינא וכו' אלא ש"מ כתב: (ד) ד"ה הא כילך וכו' מציא ידו מלבד וגו' אייתר להיכא שמיט יכול להפריש:

גליון הש"ם

בתני' אבל לא שלימין בהן. ע' לקמן דף כו ע"א תוס' ד"ה מהו למימר:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אחד. ל"ל אחר. כיון דכתותה קדושה קאי כו'. ל"ל הכל כ"מ: [ב] רש"י ד"ה מדע וד"ה אלא אחד ל"ל כ"מ: [ג] ד"ה מהו. ופיהוש מפרש. פי' כבר פירשתי שם: [ד] ד"ה אין קדושה וכו' וכן לכל דבריו. ל"ל בכל דבריו פי' בשאר קדשים:

רבינו גרשום

מקדיש מוסיף חומש. או מתכפר מוסיף חומש כגון שהקדיש אחד קרבן לפטור חובתו של חבירו ואם המתכפר אי זה חייב להוסיף חומש: **כגון דשוו צבור שליה.** או שותפין ואמרו לשליח זיל אקדיש לן בהמה ואי מקדיש לצורך אחר עושה תמורה האי מקדיש נמי דהוי יחיד עביד תמורה וכיון דרכים ניתנו לא עברי תמורה: **ועוד מהא שמעינן דאמר רב נחמן בר'**, וכי נזיר נידון בהשג ידו והלא אין בו קרבן עולה ויורד אלא קרבנו לה' על נזרו היינו שהשיג הוא משלו מלבד אשר תשיג ידו שהשיגו אחרים והפרישו לו משלהם: **למאי הלכתא קאמר אי לענין כפרה.** דמצי מתכפר בשל אחרים **פשיטא דמצי מכפר דמתנה קא יהבי אלא לענין תמורה קאמר והכי קאמר הפרישו בר'**: **מאי חזי עלה** דרב נחמן ת"ש **דאמר ר' אבהו בר'.** טובת הנאה שלו מן תורם דמצי למיתב דינר מישראל למיתבא לבן בתו כהן:

ז) אין ממירין לא אבדין. של קדשים בעובדין של חולין ולא אברים ועוברין של קדשים בשלמים של חולין דלא תפיס קדושת תמורה בחד אבר לחוד כשהוא מחובר לגוף הבהמה ולא אמר כלום וכן נמי לא שלימין בהן: ר' יוסי אומר ממירין אברים בשלמים. דקסבר כיון דאמר רגלה של זו עולה הרי היא כעולה ממש ולא שלמים בהן: **הא פרא אומר אין קדושה חלה על העוברין.** אם אמר אחד על בהמת מעוברת של חולין תהא עוברה קדוש אין קדושה חלה עליו:

ח) ע' פרש"י ופיהוש מוסח בגמ' וכ"ה ל"ע ובדפוס ונלע"ד כיהוש כפי' רש"י.

ט) קדיש ואע"ג שאסור להפריש מחוסר זמן מ"מ בעוד שהוא במעי האם מותר כדמפרש בסמוך ופס"ה (ש"מ) **י) סלס ואע"ג דלא פירש בסתמא הוא קדוש שמדעת האדם בסתמא שיהא הולד כמו האם וא"כ לר' יוחנן לק"ש** (ש"מ) **יא) ל"ל ולא** (צ"ק) **יב) נטעמים כו'** (ש"מ) **יג) תלה דהאי לישנא** (ש"מ) **יד) רש"ק מ"ו וכל"ק מקשה הני'** (ש"מ) **טו) ולא פליג עליה אלא מדין דקדושה חלה והוי חולין במעי האם כדפרישנו** (ש"מ) **טז) ממתניתין דפ' כילד** (ש"מ)

שיטה מקובצת

מ"לבד אשר תשיג ידו נו'. בחומש פי' בקונטרס להביא קרבנות נדבה שמביא קרבנות נדבה בהשיג יד עם קרבנות חובתו א) ובתלמוד לא משמע כן: **מאי הוי עלה.** גליון דמקושיא דא"כ מצינו לאו הוכחה הוא דכיון דאין הצבור ממירין אם הקדישו דין הוא שיחיד שיקדיש לצורכן לא ימיר. וכן בתוס': **תוס' ד"ה אמר רבא וכו' ל'אקדושיה.** להתכפר בה הם והשליח ימיר בה אע"פ שהוא קרבן צבור ובשלהי

ט) פ' רש"י נחומש הוא מדברי הספרי אם ונלע"ה דדרשת הספרי הוא מפיפיו דקרא דמפיס כפי נדרו אבל יכול ודרשה דקרא מפיר מציא.

אמר רבא א"כ. פירוש אי מקדיש עושה תמורה מצינו ליבור ושותפין עושין תמורה כגון דשוו שליחא לקדושים אבל מצינו למימר אי מתכפר עושה תמורה מצינו לצבור ושותפין עושין תמורה כגון דלית'תקדוש בהמה להתכפר בה יחידי דיכיון דיחיד מתכפר בה לאו דצבור היא חלא דיחיד: **אי'תמר** בר **פדא.** זהו בר פדא בן אחות של בר קפרא כדלמיתא פ' קמא דמעילה (דף ד:) ל"ל בר קפרא לבר פדא בן [ב]אחותו דאם מה אתה שומעני למחר בב"ה ומין זה בן פדא דבן פדא הוא ר"ל בן פדא: [ג] **ו'אין** קדושה חלה **על** העוברים. אפס הקדיש עובר במעי בהמת חולין ניתקדש ולא ליקרב ואי מקריב ליה כשנולד ולא לקדושים משנולד מייתי חולין בעזרה ואפס הפריש חטאת מעוברת לא הוו כמעי בהמת חטאת לאחריות דעובר מכח אימיה הוא דקדיש ולא מכח עלמו והוי כוולד חטאת ולמיתה חזיל וכן לכל דבריו שליה לאקדושי ועוד דאמר רב נחמן אמר [ד]רב הונא תנא [ה]קרבנו לה' על נזרו מלבד אשר תשיג ידו וכי נזיר נידון בהשג יד הא כיצד קרבנו לה' על נזרו שהפריש משלו מלבד אשר תשיג ידו שהפרישו לו אחרים למאי הילכתא אילימא לענין כפרה [ו]פשיטא דמכפר ליה [ז]אלא לענין תמורה והכי קאמר [ח]אף כשהפרישו לו אחרים עושה תמורה שמע מינה בתר מתכפר אזלינן לא [ט]לענין תמורה ודקא קשיא לך מתנה דקא יהבין ליה אי לאו דרבי רחמנא [י]מלבד אשר תשיג ידו הוה אמינא גזירת הכתוב הוא קרבנו מדידיה הוא [יא]דמכפר מדאחרים לא קמ"ל מאי הוי עלה תא שמע [יב]דאמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן מקדיש מוסיף חומש [יג]ומתכפר עושה תמורה [יד]תורם משלו על של אחרים טובת הנאה שלו מ"ט אמר קרא [טו]את כל מעשר תבואתך ונתת וגו': **מתני'** [טז]ה**אין** ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברים ולא עוברין ואברים בשלימים ולא שלימים בהן רבי יוסי אומר ממירין אברים בשלימים [יז]אבל לא שלימים בהן [יח]א"ר יוסי [יט]והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה בולה עולה אף כשיאמר רגלה של זו תחת זו תהא בולה תמורה תחתיה: **גמ'** אתמר בר פדא אמר אין קדושה חלה על עוברין ורבי יוחנן אמר [כ]קדושה חלה על עוברין ואזדא רבי יוחנן לטעמיה [כא]דאמר רבי יוחנן יהקדיש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר וצריכא דאי אשמעינן בהך קמייתא התם הוא דאקדשה לעוברה וגו' אבל לא לשחוט ואי אשמעינן התם הוא דאקדשה לעוברה וגו' אבל לא לשחוט ואי אשמעינן הני תרתי הא קמ"ל דאפילו לשחוט: **מתני'** [כב]**שנולד** המעשר מתנותיה **שנידו** ליתנו למי שירצה ולא ליקרב למיתה דשמא חיה ליה שייר משוייר ולמו יהא חמו הוא [כג]כדפירשנו וי"ל דע"כ חיה ליה לבר פדא דשיירו חיו משוייר אפס לא כן תקשה ליה ממתני' [כד] (ולד שלמים) פרק כילד **מעורבין בחטאין.** אפס חמר הרי עובר שנמצא בהמת חולין זו תמורת רגל בהמת קדש זו חין העובר קודש: **ולא חטאין ועוברין.** דחולין בשלמים דקדש: **ולא שלמים.** דחולין בחטאין ועוברין דקדש: **ממירין חטאין בשלמים.** חמר הרי רגל בהמת חולין זו [כה]תמורה תחת בהמת קדש זו חלה עליה בהמת והוי [כו]תמורה כולה וקדשה: **ולא שלמים בהן.** לחין כח בחטר של בהמת קדש לעשות תמורה: **והלא נמוקדשים.** כלומר בחחילת ההקדש כשמקדישו חס חמר רגלה של זו עולה כדמפרש טעמא לקמן בגמ' [כז]: **גמ' חין קדושה חלה על העוברין.** חס הקדיש עובר בחעי בהמה חינו קדוש ליקרב ואס מקריב ליה כשנולד ולא חקדשתו קדושת גופה ואס הפריש חטאת מעוברת לא הוו כחעי בהמת חטאת לאחריות דעובר מכח חימיה הוא דקדיש ולא מכח עלמו והוי כוולד חטאת ולמיתה חזיל [כח] וכן לכל דבריו הרי הוא כולד קדשים ולא בחחילת ההקדש: **רצה בוולדה מתכפר.** דכי חמרינן וולד חטאת למיתה חזיל היינו היכא דחטאת ומעוברה וילדה להלכה למשה מסיני [כט]ניתנו חמת חטאות ממות [ל] וכי גמירי לה דמתה חבל מי שפרשה מעוברת חשוב עובר כבהמה חחרת וחיילא עליה קדושה בחעי נפשיה והויא ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות דמתכפר בחיו שילחה והשניה תרעה. אלמא קדושה חלה על העוברה:

לעובדה

יכול להפריש משלו וכו' כל"ל והד"ח. וע"ב כן מלחתי בס"י. וגבלון מלחתי בס"ח מלבד חייבה לומר שאפס עני הוא ואינו יכול להפריש משלו ומיהו זה הראשון לעולה מכו אי אמרינן כי אין מושיף חומש הנ"מ אותו הגוף בחטאת קדושה אחרת כיון דלא בטלה קדושה הראשונה אפס ה"ה דשור הייחיד ש"ק קאי ד' קאים אין מושיף חומש אלא נתכפר באשם אלא נתכפר בהמת מולין זה אמרינן כי אין מושיף חומש הנ"מ אותו הגוף בחטאת קדושה אחרת כיון דלא בטלה קדושה הראשונה לעולה אי